

DANIEL DEFOE

Robinson Crusoe

Traducere și prefață
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX

CUPRINS

<i>Cel mai romanesc jurnal de călătorie</i> (Lucian Pricop)	7
Robinson Crusoe.....	13

Cel mai romanesc jurnal de călătorie

Daniel Defoe (1659/1661-1731), jurnalist și scriitor englez, este considerat drept unul dintre fondatorii romanului englez. Înzestrarea sa cu capacitatea de a observa, de a susține valorile moralei individuale și sociale l-au transformat într-un reper major al istoriei literaturii universale.

Defoe este omul secolului său. Nu un scriitor profesionist. Începe să scrie literatură după ce exercitase și alte profesii, încercându-și abilitățile de om de afaceri și apoi de ziarist. Cum încadrarea în expectațiile familiei este o raritate în destinele scriitorilor, nici Daniel nu este o excepție: tatăl său, un mic negustor londonez pe nume Foe (Defoe și-a adăugat acest prefix aristocratic la mijlocul vieții), și-ar dori ca fiul lui să devină preot. Mai mult decât nepotrivire între așteptările părinților și opțiunile fiilor, din pricina nonconformismului religios, Defoe nu a avut acces la o educație universitară, studiind la o școală a disidenților de la periferia Londrei. În 1684 s-a căsătorit cu Mary Tuffley, fiica unui vânzător de vinuri, cu care a avut doi băieți și cinci fete. A devenit comerciant în diverse domenii, a fost negustor, fabricant, contabil, ziarist, agent politic, poet, ziarist, pamfletar, istoric, economist, călător, moralist. Și, în cele din urmă, romancier.

Chiar dacă par segregate de organizări atitudinale contrarii, în cazul Defoe există două opțiuni de viață complementare: comerțul, care îi ocupă întreaga viață activă, și scrisul, care-l urmărește invariabil în toate momentele de neimplicare social-politică directă.

De altfel, Defoe a luat parte la rebeliunea din Monmouth împotriva lui Iacob al II-lea (1685), dar ca urmare a unei grațieri a reușit să scape de deportare și execuție. În 1692, războiul cu Franța a avut drept rezultat numeroase pierderi financiare, căci vasele de care erau legate interesele lui au fost capturate și Defoe a dat faliment. Pentru a-și putea plăti creditorii, a înființat o fabrică de cărămizi și țiglă care s-a dovedit a fi o afacere profitabilă.

La vârsta de patruzeci și trei de ani Defoe a dat faliment a doua oară. În timp ce își desfășura activitatea în slujba guvernului, Defoe a colaborat la publicația *Review* și la douăzeci și șase de periodice diferite, scriind cu dezinvoltură despre probleme curente și afaceri externe, despre controverse religioase și conflictul politic dintre partidele Tory și Whig.

În 1690 Defoe și-a început cariera de scriitor, iar în calitate de autor de pamflete va scrie *Englezul get-beget*. Acest lung poem ridiculizează sentimentele antiolandeze în rândul englezilor. În 1719, la vârsta de cincizeci și nouă de ani, în timp ce continua să scrie articole de ziar Defoe lucrează și finalizează *Robinson Crusoe*; ulterior a elaborat o serie de biografii fictive, memorii și autobiografii.

Modul de prezentare al acestui roman se bazează pe expunerea documentară a vieții personajului, narațiunea fiind realizată pe baza unor „documente inventate“, care credibilizează demersul ficțional, apropiindu-l ca aparență de un aspect real.

Romanul și conținutul acestuia au fost foarte probabil influențate de viața reală a lui Alexander Selkirk, un marinar scoțian care a trăit singur pe o insulă chileană din Oceanul Pacific, denumită Más a Tierra, al cărei nume a fost schimbat în 1966 în „Robinson Crusoe Island“ („Insula lui Robinson Crusoe“). Totuși, detaliile insulei lui Crusoe au fost probabil inspirate de insula caraibiană Tobago, deoarece această insulă se află la mică distanță de nordul coastei Venezuelei, lângă gura de vărsare a râului Orinoco. Este, de asemenea, posibil ca Defoe să fi fost inspirat de traduceri în limba engleză și în latină ale lui Ibn Tufail pentru *Hayy ibn Yaqdhan*, un roman timpuriu a cărui acțiune se desfășura tot pe o insulă pustie. O altă sursă pentru romanul lui Defoe mai poate fi

declarația lui Robert Kno despre răpirea sa de către Regele din Ceylon în 1659, scriere publicată în „O referire istorică a insulei Ceylon“.

Privit în ansamblu, *Robinson Crusoe* apare ca un foarte minuțios jurnal de călătorie, abundând în detalii de meteorologie, de geografie, de contabilitate etc., o operă eminamente antifictivă. Prin aceasta, Daniel Defoe deține un loc remarcabil în istoria romanului universal.

Această nouă versiune în limba română – prima traducere integrală a romanului – oferă cititorului șansa intrării într-o altă logică interpretativă care trebuie să țină cont de tonul însuflețit și emfatic din paragrafele de acumulări și interpretări teologice ale naufragiatului.

Lucian Pricop